

KPS najaarscongres Pensioen en de Politiek

Op 20 november 2009 organiseerde de Kring van Pensioenspecialisten haar jaarlijkse najaarscongres 'Pensioen en de Politiek'. Met als actueel maar ook uitdagend thema: **'De toekomst van het Nederlands Pensioenstelsel in breder perspectief.'** Een thema dat wordt onderstreept door de locatiekeuze Madurodam. Vanuit de congreszaal hebben de deelnemers direct zicht op geheel Nederland.

Na het welkomstwoord aan de meer dan tweehonderd KPS-deelnemers en genodigden, door KPS-voorzitter Eric Bergamin leidt dagvoorzitter Alfred Kool de aanwezigen door het programma.

Resultaten werkgroep 'Toekomst Nederlands Pensioenstelsel'

Als voorbereiding op dit congres is heel veel werk verzet door de bijna vijftig KPS-deelnemers die sinds afgelopen zomer hebben deelgenomen aan de werkgroep 'Toekomst Nederlands Pensioenstelsel'. In vier subgroepen heeft deze werkgroep ondanks de hectiek in de sector en ondanks alle zomervakanties een indrukwekkend bewijs geleverd van de diversiteit aan inzichten en de know how die binnen de KPS is vertegenwoordigd.

Wim Koeleman, voorzitter van de werkgroep, geeft uitleg over de aanpak binnen de vier subgroepen: green field of concrete oplossing? Deze keuze is gemaakt om meerdere redenen. Enerzijds omdat gegeven de breedte van de problematiek en het korte tijdsbestek het onmogelijk is om te komen tot één volledig uitgewerkte 'oplossing' voor het vraagstuk 'hoe verder met het Nederland pensioenstelsel'. Anderzijds omdat de veelzijdigheid van het deelnemerbestand van de KPS het juist mogelijk maakt om ook een dergelijk complex vraagstuk vanuit een scala van invalshoeken te benaderen. Met als resultaat een boeiende assemblage van visionaire 'stippen op de muur' en praktische kortetermijnoplossingen.

Subgroep 1: Inhoud

Rob Bakker, voorzitter van de subgroep Inhoud pleit voor een houdbare 2^e pijler in het pensioenstelsel. Deze 2^e pijler is in ons pensioensysteem zeer belangrijk omdat het overheidspensioen in vergelijking tot andere landen laag is. De centrale aanbeveling van deze subgroep omvat een verplicht inflatievast basispensioen bovenop de AOW aangevuld met een vrijwillig pensioen, waarbij de sociale partners de primaire partijen blijven bij de invulling van deze 2^e pijler. Een dergelijk basispensioen zou ook moeten gelden voor zelfstandig ondernemers en ZZP'ers. De subgroep adviseert gebruik te maken van het apparaat van de SVB teneinde meer efficiency in uitvoeringskosten te bereiken.

Subgroep 2: Uitvoering

Bob Neijenhuis, voorzitter van de subgroep Uitvoering schetst in zijn inleiding de kerntaken van een pensioenuitvoerder. Te weten: het veiligstellen van de pensioenaanspraken en het bereiken van een zo hoog mogelijke pensioenuitkomst tegen een zo laag mogelijke prijs. Daartoe legt de subgroep de volgende verbeterpunten aan de aanwezigen voor:

- vorm een ter zake kundig en onafhankelijk bestuur;
- maak heldere afspraken over het pensioencontract en de duur;
- hef onderscheid in wetgeving op ten aanzien van de pensioenuitvoerders;
- zorg voor eenvoud en consistentie in wet- en regelgeving;
- streef naar één financieel toetsingskader voor alle pensioenuitvoerders;

Subgroep 3: Financiering

Monica Swalef, voorzitter van de subgroep Financiering toont hoe de subgroep van een inventarisatie van verbeterpunten uiteindelijk is gekomen tot een ideaal model: het Green Field. In dit ideale financieringsmodel ziet de subgroep vanuit de positie van de jongeren, maar ook vanuit de gepensioneerden, meer solidariteit door de financiering in leeftijdscohorten van 7 stappen te laten verlopen. De doorsneepremie wordt in dit model in 3 lagen bepaald via een dynamisch premiesysteem. De premie bestaat uit een nominaal, reëel en solvabiliteitsdeel. In elke leeftijdscohort wordt de premie door middel van life-cycle belegd. Dit model vereist echter een optimale samenwerking tussen het actuariaat en vermogensbeheer. Tevens dient periodieke controle plaats te vinden van de waardeontwikkeling versus de ontwikkeling van de premiegrootheden. Tenslotte oppert de subgroep om voor de gepensioneerden een apart depot op te zetten zodat de beschikbare gelden separaat worden belegd.

Subgroep 4: Communicatie

Mariëtte Simons, voorzitter van de subgroep Communicatie pleit namens haar subgroep voor een andere volgorde dan tot nu toe werd gehanteerd: Laat communicatie niet de sluitpost zijn, maar betrek het communicatieaspect al in het stadium van de 'tekentafel'. Let daarbij op de uitvoerbaarheid en de uitlegbaarheid aan de deelnemer. Die deelnemer staat centraal. De subgroep is voorstander van een uniform basispensioen bovenop – een bij voorkeur hogere – AOW. Het basispensioen kan verder worden uitgebreid met een door CAO-geregeld aanvullend pensioen. Effectieve communicatie is relevante communicatie en verschijnt op het juiste moment, met de juiste inhoud en via het juiste kanaal. Niet alleen de geëigende kanalen (werkgevers, pensioenuitvoerders) moeten effectief worden benut maar ook via gemeente, notaris, advocaten, consultatiebureau, overheid, scholen en andere 'ambassadeurs' kan de juiste pensioeninformatie op een doeltreffend moment worden aangeboden.

Uit de verschillende presentaties blijkt duidelijk dat de deelnemers niet hebben geschuwd om ook denklijnen te volgen met heel drastische gevolgen. Opmerkelijk is ook dat ondanks het feit dat de resultaten van de verschillende subgroepen niet 'onderweg' op elkaar zijn afgestemd, er een duidelijke rode draad is te ontdekken in de diverse oplossingsrichtingen. Daarbij wordt nadrukkelijk niet voorbij gegaan aan de talrijke actuele vraagstukken waarmee de sector wordt geconfronteerd, zoals vergrijzing, financiering, solidariteit en het kunnen bieden van zekerheid.

Nog een stapje verder...

Op het vorige najaarscongres van de KPS hebben de winnaars van de KPS Award 2008, Loes van Rijsoort en Guus Boender een opdracht meegekregen: 'Wat als we (nog) verder kijken?'. Die visie presenteren Loes van Rijsoort en Jeroen van den Bosch aan de hand van een dynamische presentatie waarin letterlijk en figuurlijk de 'eindklant' aan het woord komt en vervolgens vanuit diens behoeften en wensen invulling wordt gegeven aan een spannende balans tussen 'verzorging' en 'eigen verantwoordelijkheid', en tussen 'nu' en 'later'.

De woningcorporaties

Jim Schuyt biedt een interessant kijkje in de keuken van de woningcorporaties. Reden voor dit 'uitstapje' is om eens te kijken naar overeenkomsten en verschillen die wellicht houvast bieden voor toekomstige ontwikkelingen. Duidelijk wordt dat er wel overeenkomsten en aansluitingsmogelijkheden zijn, maar dat deze meer lijken te liggen op het gebied van financiering. Mogelijke aangrijpingspunten om te komen tot een gezamenlijk klantgericht stelsel, lijken minder voorhanden.

Paneldiscussie

Dat het onderwerp in al zijn aspecten hoog op de politieke agenda staat, komt ook duidelijk naar voren in de paneldiscussie. Vanuit de politiek reageren Stef Blok (VVD), Patricia Linhard (PvdA), Pieter Omtzigt (CDA), Teun van Dijk (PVV) en Maarten Godschalx (JOVD). Politici, zaal en sprekers vinden in elkaar enthousiaste mee- en tegenstanders.

Stef Blok plaatst vooral kritische kanttekeningen bij de financiële en maatschappelijke haalbaarheid van de voorstellen van de subgroepen met betrekking tot een verplicht basispensioen en een verbetering van de AOW als basisinkomen. Jammer vindt hij dat geen van de subgroepen expliciet verder was gegaan op de vorig jaar op de tijdens het vorige KPS najaarscongres gepresenteerde denkrichting over de samenhang tussen het pensioendossier en de zorgkosten.

Pieter Omtzigt gaat met name in op de noodzaak om de problemen vooral één voor één op te lossen en daarbij te zorgen voor voldoende draagvlak bij de deelnemers. Alleen door vanuit de sector zelf met werkbare oplossingen te komen kan worden voorkomen dat het pensioenstelsel een speelbal wordt van de politiek.

Teun van Dijk pleit voor het vooral terugbrengen van de rust over het pensioenstelsel. Doordat zekerheden nu op tafel worden gelegd dreigt verlies van draagvlak en solidariteit.

Patricia Linhard haakt met name in op de presentatie van Loes en Jeroen. Zij gaf aan onder de indruk te zijn van de ideeën. Naar haar mening is de mogelijkheid van vrije keuze echter nog heel ver weg rekening houdend met de onwetendheid van de consument.

Terugblik

Visies en meningen. Rijp en groen. Haalbaar of niet haalbaar? Een ding is duidelijk en komt ook tijdens de afsluitende lunch nog op tal van plaatsen aan de orde: er is nog veel werk te verzetten, maar meer dan ooit lijken de politiek én de sector bereid de schouders eronder te zetten.

Kijk voor de volledige presentaties en de achterliggende stukken op www.kps.nl.